

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 9Co/220/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7211216827
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 10. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Mazáková
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2012:7211216827.2

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v právnej veci žalobcu Slovenská kancelária poisťovateľov, Trnavská cesta 82, Bratislava, IČO: 36 062 235, zast. JUDr. Jánom Mišúrom, advokátom so sídlom Záhradnícka 27, Bratislava, proti žalovaným 1/ M. Z.C., narodenému XX.XX.XXXX, 2/ Q. Z., narodenému XX.X.XXXX, obaja bytom I. X, C., o zaplatenie 483,67 € s prísl., o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Košice II zo dňa 14. septembra 2012, č.k. 18C/129/2011-98, takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e uznesenie súdu prvého stupňa v napadnutom výroku, ktorým žalobcovi nebolo priznané právo na náhradu trov konania.

N e p r i z n á v a účastníkom náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa napadnutým uznesením o trovách konania rozhodol tak, že žalobcovi právo na náhradu trov konania nepriznal a žalovaní nemajú právo na ich náhradu.

V odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že Okresný súd Košice II rozsudkom zo dňa 18.1.2012, č.k. 18C 129/2011-75 uložil žalovaným v 1. a 2. rade povinnosť zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne sumu 483,76 € s úrokom z omeškania vo výške 9% z dlžnej sumy ročne od 27.11.2009, ktorú dlžnú sumu im povolil uhradiť v splátkach. Dlžná suma bola žalobcovi priznaná na základe ust. § 24 ods. 7 zák. č. 381/01 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel z titulu náhrady poistného plnenia poskytnutého za žalovaných. O trovách konania súd rozhodol podľa ust. § 142 a § 150 ods. 2 O.s.p., keďže išlo v danom prípade o drobný spor (§ 200ea O.s.p.), úspešnému žalobcovi z celkovej výšky trov konania v sume 272,42 € priznal právo na náhradu trov konania len sčasti vo výške 126,14 €, ktoré považoval za primerané uplatňovanému nároku. Konštatoval, že na základe odvolania žalobcu proti výroku o trovách konania Krajský súd v Košiciach uznesením zo dňa 13.6.2012, č.k. 9 Co 71/2012-94 rozsudok Okresného súdu Košice II vo výroku o trovách konania zrušil a vec v tejto časti vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Uviedol, že odvolací súd uložil súdu prvého stupňa, aby pri opätovnom rozhodnutí o trovách konania preskúmal, či v prejednávacom prípade nie sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, na základe ktorých by náhradu trov konania nemusel žalobcovi celkom alebo sčasti priznať podľa ust. § 150 ods. 1 O.s.p. Ďalej citoval ust. § 142 ods. 1, § 150 ods. 1 O.s.p. a konštatoval, že žalobca, ktorý bol v konaní v celom rozsahu úspešný, by mal v súlade s ust. § 142 ods. 1 O.s.p. proti neúspešným žalovaným v 1. a 2. rade právo na náhradu trov prvostupňového konania v sume 272,42 € za zaplatený súdny poplatok za návrh na začatie konania vo výške 28,50 € a za trovy právneho zastúpenia v sume 243,92 € za 5 úkonov právnej služby. Uviedol, že v prejednávacom prípade však súd v súlade s ust. § 150 ods. 1 O.s.p. vzhľadom na dôvody hodné osobitného zreteľa žalobcovi právo na náhradu trov konania nepriznal. Poukázal na to, že uvedené zákonné ustanovenie umožňuje súdu prihliadnúť na výnimočné okolnosti jednotlivých konaní, v ktorých by rozhodnutie podľa zásady úspešnosti mohlo byť príliš tvrdé, či už

vzhľadom na prejednávanú vec alebo skutočnosti na strane účastníkov konania. Uviedol, že dôvodmi hodnými osobitného zreteľa, na základe ktorých rozhodol o trovách konania sú dané jednak sociálnou situáciou žalovaných v 1. a 2. rade, ktorí sú odkázaní na invalidný, resp. starobný dôchodok, ako aj okolnosťami konania, keď žalovaní ako osoby neznalé práva dlžnú sumu pred začatím konania na výzvu žalobcu neuhradili, pretože vychádzali z nesprávneho záveru, že motorové vozidlo žalovaného v 1. rade bolo v čase dopravnej nehody poistené, keďže poistné uhradili, hoci aj po lehote jeho splatnosti a že teda škodu je povinná uhradiť poisťovňa. Poukázal na to, že v súdnom konaní žalovaní proti samotnej zodpovednosti za spôsobenú škodu nenamietali a proti rozhodnutiu súdu o uložení povinnosti na náhradu dlžnej sumy nepodali odvolanie. Vyslovil názor, že vzhľadom na tieto skutočnosti by priznanie náhrady trov konania bolo pre žalovaných v 1. a 2. rade neprimerane tvrdé, keďže vzhľadom na ich sociálnu situáciu by náhrada trov konania znamenala podstatný zásah do uspokojovania ich základných životných potrieb. Okrem toho nepriznanie náhrady trov konania nemôže ohroziť hospodárenie žalobcu, ktorého činnosť je zabezpečená z príspevkov poisťovateľov oprávnených vykonávať povinné zmluvné poistenie podľa ustanovenia zákona č. 381/2001 Z.z. Napokon uviedol, že žalovaní v 1. a 2. rade, ktorí boli v konaní neúspešní, nemajú právo na náhradu trov konania podľa ust. § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu, a to proti výroku, ktorým žalobcovi nebolo priznané právo na náhradu trov konania, podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca a navrhol, aby odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa v časti náhrady trov konania a súčasne zaviazal žalovaných v 1. a 2. rade nahradiť žalobcovi trovy právneho zastúpenia tak, ako ich vyčíslené predložil súdu na pojednávaní dňa 18.1.2011 v celkovej výške 272,42 € a taktiež zaviazal žalovaných v 1. a 2. rade nahradiť žalobcovi trovy právneho zastúpenia za podanie odvolania (1.3.2012) voči rozsudku súdu prvého stupňa sp.zn. 18C 129/2011-75 vo výške 29,08 €. Zároveň si uplatnil trovy právneho zastúpenia v odvolacom konaní vo výške 29,08 € za podanie odvolania.

Vyslovil názor, že súd prvého stupňa nesprávne posúdil dôvody hodné osobitného zreteľa na nepriznanie náhrady trov konania a súčasne zistený skutkový stav v rozsahu potrebnom na rozhodnutie v zmysle ust. § 150 ods. 1 O.s.p. nekorešponduje s aplikáciou citovaného ustanovenia. Poukázal na skutočnosť, že vyhodnotenie príjmov žalovaných súdom prvého stupňa, v ktorých vidí dôvody hodné osobitného zreteľa nie je podložené relevantnými dokladmi, ktoré by hodnoverne preukázali reálny príjem žalovaných a ich reálne majetkové pomery, pričom súd prvého stupňa vychádzal pri posudzovaní príjmu žalovaných len z potvrdení Sociálnej poisťovne o poberaní invalidného dôchodku žalovaným v 1. rade a o poberaní starobného dôchodku žalovaným v 2. rade. Uviedol, že súd prvého stupňa vôbec neskúmal majetkové pomery žalovaných ako také, ale poukázal iba na to, že sú odkázaní na invalidný a starobný dôchodok, pričom žalovaní však ničím nepreukázali nepriaznivú svoju sociálnu situáciu. Poukázal na ust. § 112 (zmena nároku dávky) a nasl. zák. č. 461/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov (zákon o sociálnom poistení) a uviedol, že v prípade, ak žalovaný v 1. rade invalidný dôchodok skutočne aj poberá, ešte nevyučuje tú skutočnosť, že nemá iný príjem a taktiež, že žalovaný v 2. rade nevykonáva aj napr. zárobkovú činnosť, z ktorej by mal ďalší príjem. Súdom prvého stupňa takisto neskúmal, či sú žalovaní napr. vlastníkami nehnuteľností, prípadne nejakých aktív. Poukázal na okolnosti uplatneného nároku a dodal, že tento nárok vznikol z dôvodu zjavne nezodpovedného prístupu žalovaných, a to tým, že dopravná nehoda bola spôsobená nepoisteným motorovým vozidlom, čím bola spôsobená škoda poškodenej spoločnosti PRORESING, s.r.o. a považoval za dosť neštandardné, aby si niekto v nepriaznivej sociálnej situácii mohol dovoliť viesť motorové vozidlo vzhľadom k cene pohonných látok. Ďalej uviedol, že nezodpovedný prístup žalovaných sa preukázal aj v tom, že uhradili poistné na povinné zmluvné poistenie po lehote splatnosti, to znamená, že v čase dopravnej nehody nebolo vozidlo, ktorého prevádzkou bola spôsobená škodová udalosť poistené, pre prípad zodpovednosti za škodu spôsobenú jeho prevádzkou. Konštatoval, že v rámci mimosúdneho riešenia veci vyzval na úhradu poistného plnenia žalovaných listom zo dňa 26.9.2009, na čo však žalovaní nereagovali a ak by uhradil dlžnú sumu na výzvu žalobcu, žalobca by tak nepodával žalobu na súd. Ďalej uviedol, že aplikácia § 150 ods. 1 veta prvá O.s.p. predstavuje výnimočný postup, čo zdôrazňuje tiež výslovné použitie tohto pojmu. Z uvedeného vyplýva, že na aplikáciu rozoberaného ustanovenia nepostačuje len existencia dôvodov hodných osobitného zreteľa, ale súčasne musí ísť o výnimočnú situáciu. V tomto smere poukázal na judikát R 34/1982, I. ÚS 188/08 Sb.49, II. ÚS 237/05 Sb.40.

Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd podľa § 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 214 ods. 2 O.s.p. bez nariadenia pojednávania preskúmal uznesenie súdu prvého stupňa, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Podľa § 150 ods. 1 O.s.p., ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť.

V ust. § 150 ods. 1 O.s.p. je ustanovené moderačné právo súdu zmierniť dôsledky uplatnenia právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania; dáva súdu možnosť, aby za splnenia predpokladov v tomto ustanovení uvedených nepriznal náhradu trov konania úspešnému účastníkovi konania, u ktorého sú inak splnené predpoklady pre priznanie náhrady celkom alebo sčasti. Predmetné ustanovenie umožňuje tak presadiť aplikáciu ust. § 1 O.s.p. (zabezpečiť spravodlivú ochranu práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchovu na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinnosti a na úctu k právam iných osôb) a docieľiť tak, pokiaľ možno, spravodlivú ochranu práv, čo aplikácia zásady zodpovednosti za výsledok vždy neumožňuje. Musí ale ísť o výnimočný prípad (o výnimočnosť v okolnostiach danej veci, ale aj v okolnostiach na strane účastníkov, a to oboch), jeho aplikácie. Ust. § 150 ods. 1 O.s.p. neslúži k zmiernovaniu majetkových rozdielov medzi účastníkmi konania, ale k riešeniu situácie, v ktorej je nespravodlivé, aby ten, kto dôvodne bránil svoje porušené alebo ohrozené práva alebo právom chránené záujmy, získal náhradu trov, ktoré pri tomto konaní dôvodne vynaložil. Rozhodnutie súdu, podľa ktorého ten, kto v konaní napokon uspel, znášal svoje náklady, sa preto bude javiť spravodlivým predovšetkým vzhľadom na existenciu okolností súvisiacich so stavom pred začatím sporu, so správaním sa účastníkov v priebehu sporu, s okolnosťami uplatnenia nároku a podobne. Na tomto mieste považuje odvolací súd za potrebné pripomenúť, že pôvodné znenie tohto ustanovenia, ktoré obsahovalo iba terajšiu prvú vetu ustanovenia, bolo s účinnosťou od 15.10.2008 (zák. č. 384/2008 Z.z.) doplnené o ďalšiu vetu, podľa ktorej súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť. Ide o nové ustanovenie, ktorým sa má dosiahnuť motivácia účastníka k tomu, aby rozhodujúce skutočnosti a dôkazy, pokiaľ ich mohol uplatniť, predkladal už na úvod konania. Ustanovenie rozširuje prvky, ktoré majú účastníkov viesť k výraznému zvýšeniu zodpovednosti nielen za výsledok, ale aj priebeh súdneho konania, najmä koncentráciu dokazovania. Aplikácia tohto ustanovenia musí preto zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu. Novela účinná od 15.10.2008 tým výrazne zmenila dovtedajšie chápanie predmetného ustanovenia, v ktorom pri skúmaní existencie podmienok hodných osobitného zreteľa pri rozhodovaní o náhrade trov konania prevládalo najmä skúmanie majetkových, sociálnych, osobných a ďalších pomerov všetkých účastníkov konania a až následne skúmanie okolností, ktoré viedli k uplatneniu nároku (práva) na súde, postoj účastníkov v priebehu konania a podobne. Na rozdiel od toho, nové ustanovenie § 150 ods. 1 druhá veta O.s.p. ako prioritné (nie však výlučné) hľadisko uvádza správanie sa účastníka v konaní.

V predmetnej veci súd prvého stupňa žalobcovi právo na náhradu trov konania nepriznal, pričom pri rozhodovaní o ich náhrade vychádzal z ust. § 150 ods. 1 O.s.p. Za dôvody hodné osobitného zreteľa, na základe ktorých rozhodol o trovách konania považoval sociálnu situáciu žalovaných v 1. a 2. rade, ktorí sú odkázaní na invalidný, resp. starobný dôchodok, ako aj okolnosťami konania, keď žalovaní ako osoby neznalé práva dlžnú sumu pred začatím konania na výzvu žalobcu neuhradili, pretože vychádzali z nesprávneho záveru, že motorové vozidlo bolo v čase dopravnej nehody poistené, keďže poisťné uhradili hoci aj po lehote jeho splatnosti a že teda škodu je povinná uhradiť poisťovňa. Ďalej vychádzal z postoja žalovaných v konaní, ktorí proti samotnej zodpovednosti za spôsobenú škodu nenamietali a proti rozhodnutiu súdu o uložení povinnosti na náhradu dlžnej sumy nepodali odvolanie. Zároveň súd prvého stupňa prihliadol na pomery žalobcu, ktorého by výnimočným nepriznaním náhrady trov konania bola dotknutá jeho majetková sféra keď konštatoval, že nepriznanie náhrady trov konania nemôže ohroziť hospodárenie žalobcu, ktorého činnosť je zabezpečená z príspevkov poisťovateľov, oprávnených vykonávať povinné zmluvné poistenie podľa zákona č. 381/2001 Z.z.

Odvolací súd v danom prípade posudzoval, či súd prvého stupňa dostatočne vyhodnotil celý komplex okolností relevantných pre rozhodovanie o náhrade trov konania podľa § 150 ods. 1 O.s.p. Ako vyplýva zo zákonných kritérií, pre aplikáciu § 150 ods. 1 O.s.p. je potrebné posúdiť osobné, majetkové a sociálne pomery všetkých účastníkov konania, vyhodnotiť existenciu okolností súvisiacich so stavom pred začatím sporu a ako prioritné (nie však výlučné) hľadisko je správanie sa účastníkov v priebehu sporu. Z obsahu spisu vyplýva, že osobné, majetkové a sociálne pomery žalovaných sú preukázané tým, že žalovaný v 1. rade je poberateľom invalidného dôchodku, ktorého výška od 1.1.2011 je 167,30 € mesačne a žalovaný v 2. rade je poberateľom starobného dôchodku, ktorého výška od 1.1.2011 je 301,90 € mesačne. Žalovaný v 2. rade spolu s manželkou a žalovaným v 1. rade býva v trojizbovom byte, kde náklady spojené s chodom domácnosti predstavujú priemerne 300 € mesačne. Pokiaľ ide o okolnosti, ktoré viedli žalobcu k uplatneniu práva na súde, z obsahu spisu vyplýva, že žalovaní dlžnú sumu žalobcovi neuhradili, pretože mali za to, že motorové vozidlo žalovaného v 1. rade bolo v čase dopravnej nehody poistené, keďže poistné uhradili hoci aj po lehote jeho splatnosti. Tieto skutočnosti vyplývajú z listov žalovaných adresovaných žalobcovi zo dňa 24.8.2009 a 14.11.2009, v ktorých poukázali na zaplatenie poistného v období od 15.5. do 31.12.2008, k čomu doložili aj poštové poukážky o zaplatení a žiadali žalobcu o preverenie celej záležitosti týkajúcej sa zrušenia poistnej zmluvy, na čo žalobca reagoval podaním žaloby na súde. Pokiaľ ide o postoj žalovaných v konaní, k tomu je potrebné uviesť, že žalovaný v 2. rade pred prvým pojednávaním písomným podaním zo dňa 2.12.2011 doručeným súdu prvého stupňa dňa 5.12.2011 uznal spôsobenú škodu motorovým vozidlom KE 267 CU a vyjadril ochotu ju uhradiť podľa zákonne uzatvorenej poistnej zmluvy na uvedené motorové vozidlo. Zároveň v tomto písomnom podaní uviedol, že nemal vedomosť o tom, že zo strany žalobcu došlo k zrušeniu poistnej zmluvy v októbri 2008, pričom poistku platil aj po tomto termíne ešte 9 mesiacov. Správanie sa žalovaných v konaní okrem skutočnosti, že uznali pohľadávku žalobcu pred prvým pojednávaním je potrebné kladne hodnotiť aj z hľadiska hospodárnosti konania, keď voči doručenému rozsudku súdu prvého stupňa nepodali odvolanie. Napokon je potrebné uviesť, že pokiaľ ide o pomery žalobcu, jeho činnosť je zabezpečená z príspevkov poisťovateľov oprávnených vykonávať povinné zmluvné poistenie podľa zák. č. 381/2001 Z.z. v platnom znení a teda nepriznaním náhrady trov konania žalobcovi vo výške 272,42 € nebude dotknutá jeho majetková sféra.

K odvolacím námietkam žalobcu, o ktorých poukazuje na to, že na aplikáciu § 150 ods. 1 O.s.p. nepostačuje len existencia dôvodov hodných osobitného zreteľa, ale jeho použitie musí zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí mať vždy výnimočný charakter, čo v danom prípade podľa žalobcu súd prvého stupňa opomenul odvolací súd dodáva, že z odôvodnenia napadnutého uznesenia súdu prvého stupňa je preukázaná jednak výnimočnosť v okolnostiach danej veci, ale aj v okolnostiach na strane žalobcu a žalovaných (existencia okolností súvisiacich so stavom pred začatím sporu, postoj a správanie sa žalovaných v konaní, pomery účastníkov). Z uvedeného vyplýva, že súd prvého stupňa neaplikoval ust. § 150 ods. 1 bez toho, aby relevantné dôvody pre takýto postup neexistovali a neposudzoval.

Odvolací súd po celkovom posúdení jednotlivých zákonných kritérií rozhodujúcich pre aplikáciu § 150 ods. 1 O.s.p. dospel k záveru, že súd prvého stupňa správne rozhodol, pokiaľ žalobcovi v zmysle § 150 ods. 1 O.s.p. náhradu trov konania nepriznal.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa v napadnutom výroku podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správne potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 224 ods. 1 v spojení s ust. § 142 ods. 1 O.s.p. Žalobca bol v odvolacom konaní neúspešný, nemá preto právo na náhradu trov odvolacieho konania a úspešným žalovaným náhradu trov konania nepriznal, nakoľko v priebehu odvolacieho konania im žiadne preukázateľné trovy nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z. o súdoch v znení neskorších zmien).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.